

Ärter

L7-610

Avkastningen i sortförsöken för ärter har sett till hela området legat på något högre skördar 2012 än flerårsmedel. Högst avkastning av marknadssorterna har i år Onyx, den kombinerar hög avkastning med ganska bra stälkegenskaper även sett till flerårsmedel och bör därmed vara förstahandsval. SW Clara är som tidigare den sort som har högst höjd vid skörd. Den eventuellt kommande sort som efter tre år i försök fortfarande ser intressant ut är SW Ingrid eftersom den har den stora fördelen att den kombinerar bra skörd med högst höjd vid skörd av alla sorter i försöken.

Våren 2012 etablerades sex sortförsök i ärt i Mellansvenska försökssamarbetet. I år fick ett försök i Västmanland kasseras till följd av att det besvärliga och nederbördsrika året gav ett alldeles för ojämnt försök som gjorde att det rent statistiskt inte går att använda i sammanställningar. Avkastningsmässigt återställdes ordningen bland de ”nyare” sorterna genom att Onyx, som var ny på marknaden 2012, åter avkastade i topp. Bland marknadssorterna avkastade sedan i fallande ordning Tinker, Crackerjack, Rocket och

SW Clara. Faust som provats även 2012 kommer inte att säljas som certifierat utsäde till 2013. Det finns inte så mycket nytt sortmaterial som testas inom försökssamarbetet men SW Ingrid som sett lovande ut tidigare håller fortfarande måttet. Kombinationen med bra avkastning och bra stälkegenskaper som SW Ingrid ser ut att ha är eftertraktad inom ärtodlingen men det återstår att se om och när den kommer ut. Avkastning för hela området presenteras i tabell 1 liksom flerårsmedel för de olika delområdena.

Mönstret att ju längre åt nordost försöket ligger desto större skillnad i avkastning mellan mätaren och övriga sorter består. I figur 1 där de olika områdenas (FIV, ÖSF, SVEA) flerårsmedel presenteras syns detta tydligt. Det ser ut att vara SW Clara som inte avkastar lika bra i SVEA eftersom den ligger ca 900 kg/ha under i F-området jämfört med D+E sett till flerårsmedel (tabell 1). Ju längre österut man odlar desto mer tjänar man alltså i avkastning på att välja en annan sort framför SW Clara sett till försöken. Beakta dock att SW Clara har bäst stälkegenskaper av marknadssorterna.

Proteininnehållet i de olika sorterna varierar mellan 21,3 % i Rocket till 24,3 % i Casablanca.

Tabell 1. Ärter avkastning och relativt. Områdesvis. 2012

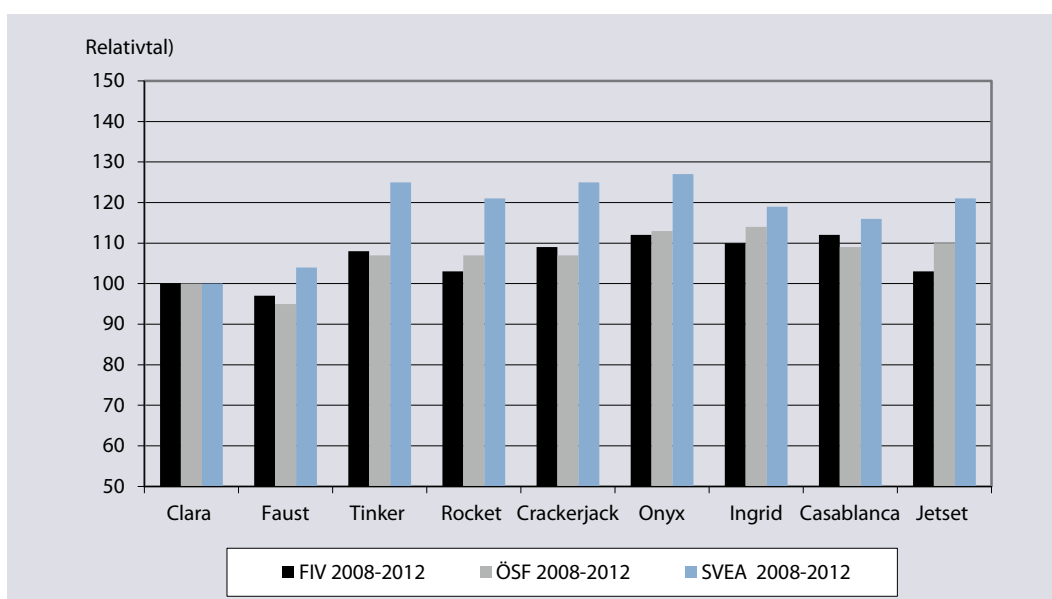
Sort/Årtal	D-F	D+E	F	D-F	FIV	ÖSF	SVEA
	2012	2008-2012	2008-2012	2008-2012	2008-2012	2008-2012	2008-2012
SW Clara kg/ha	4 960	4 930	3 800	4 380	4 480	4 730	3 630
rel.tal	100	100	100	100	100	100	100
Da Faust (SSd)	90	97	99	98	97	95	104
LP Tinker (SW)	113	106	118	111	108	107	125
To Rocket (SSd)	105	105	114	109	103	107	121
To Crackerjack (SSd)	110	108	118	111	109	107	125
Ser Onyx (SSd)	116	111	122	115	112	113	127
SW Ingrid ³	110	112	113	114	110	114	119
LP Casablanca (SW) ³	113	111	110	111	112	109	116
Ma Jetset (SSd) ³	102	106	115	109	103	110	121

³ 2010-2012.

Av marknadssorterna har Crackerjack med 23,7 % högst proteinhalt, precis före Tinker som ligger på 23,6 %. Räknar man på proteinskörd per ha (D-F, 2008-2012) så är det i stort sett dött lopp mellan Onyx, Crackerjack och Tinker. Samtliga dessa tre sorter landar på en proteinskörd runt 1150 kg/ha.

Crackerjack är den enda gröna ärten på svenska utsädesmarknaden och är det just grön ärt man vill odla så har man därmed inte så stora valmöj-

ligheter. Sorten har dock inga bra stälkegenskaper så den ska trots sin höga avkastning inte vara förstahandsval till foderärsodling. Av de sorter som nu finns på marknaden så har SW Clara följt av Onyx de bästa stälkegenskaperna och bäst höjd vid skörd. Onyx blir därmed valet om man vill ha en sort som avkastar bra och har bra stälkegenskaper. Samtliga provade sorters kvalitetsegenskaper presenteras i tabell 2.

Figur 1. Relativ avkastning 2008-2012 områdesvis.

Tabell 2. Sortsegenskaper 2008-2012, område D-F. Höjd vid skörd, hela landet

Sort	Stjälkstyrka 100-0	Stjälklängd cm	Höjd vid skörd* cm	Proteinhalt %	Tusenkorntvikt g	Vattenhalt vid skörd (%)	Mognad dagar
SW Clara	61	81	52	23,2	256	20,4	115
Da Faust (SSd)	45	80	44	21,7	241	19,7	111
LP Tinker (SW)	45	86	40	23,6	297	20,6	113
To Rocket (SSd)	51	82	44	21,3	239	20,2	113
To Crackerjack (SSd)	43	80	37	23,7	299	20,6	115
Ser Onyx (SSd)	56	80	47	22,8	284	20,3	113
SW Ingrid ³	70	91	61	23,7	306	20,1	116
LP Casablanca (SW) ³	57	78	49	24,3	294	20,7	112
Ma Jetset (SSd) ³	62	80	52	22,8	262	19,8	115

³ 2010-2012.

SORTEGENSKAPER

CLARA (SW) odlas som både matärt och foderärt. Sorten har bra kvalitetsegenskaperna, bra stjälkstyrka och höjd vid skörd. Avkastningen ligger på flerårsmedel klart efter de andra sorterna. Fröet är bland de mindre av marknadssorterna och proteinhalten medelhög.

CRACKERJACK (SSd) är en grönfröig ärt. Sett till flerårsmedel avkastar den mycket bra, har en hög tusenkornvikt och proteinhalt. Stjälkstyrkan är bland de svagare och höjd vid skörd är lägsta bland de sorterna som nu är i försök.

ROCKET (SSd) är en ärt med hög avkastningspotential. Sorten har medelgod stjälkstyrka och höjd vid skörd. Fröet är mindre och har låg proteinhalt.

TINKER (SW) har stabilt hög avkastning i försöken. Fröet är stort och har hög proteinhalt. Den är något svag i stälken och något låg vid skörd jämfört med de högsta sorterna.

ONYX (SSd) har stabilt höga skördar. Den har goda stälkegenskaper men en proteinhalt något under mätaren.

